

Exam. Code : 121203

Subject Code : 502182

B.A./B.Sc. 3rd Semester (Batch 2024-27/28) (CBGS)

ECONOMICS

(Indian Economy)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, selecting at least **ONE** question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. Discuss various features of Indian agriculture. What is its importance in the modern world? 20
2. Critically examine the impact of Green Revolution. Did it lead to sustainable development? Give arguments to support your viewpoint. 20

SECTION—B

3. Write a detailed note on performance of Indian industry since liberalisation. What are the major hurdles in its growth? 20
4. Critically examine the latest industrial policy of India. 20

SECTION—C

5. Discuss the changes in composition of foreign trade in India since liberalization. Has it led to improvement in balance of payments situation of the country? 20
6. Define multinational corporations. What is the impact of MNCs on Indian economy? 20

SECTION—D

7. Discuss the causes and consequences of inflation in India. 20
8. Write a detailed critical note on existing tax structure of India. 20

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਕੀ ਹੈ ? 20
2. ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। ਕੀ ਇਸਨੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ? ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਓ। 20

ਭਾਗ—ਅ

3. ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। ਇਸਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਕੀ ਹਨ ? 20

4. ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਵੀਨਤਮ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੋ। 20

ਭਾਗ—੮

5. ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ? 20
6. ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ? 20

ਭਾਗ—ਸ

7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20
8. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਕਸ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 20

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰत्येक भाग में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पाँच प्रश्न करें। पांचवा प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भाग—क

1. भारतीय कृषि की विभिन्न विशेषताओं पर चर्चा कीजिए। आधुनिक विश्व में इसका क्या महत्व है? 20
2. हरित क्रांति के प्रभाव का आलोचनात्मक परीक्षण कीजिए। क्या इससे सतत विकास हुआ? अपने दृष्टिकोण के समर्थन में तर्क दीजिए। 20

भाग-ख

3. उदारीकरण के बाद रो भारतीय उद्योग के प्रदर्शन पर एक विस्तृत टिप्पणी लिखिए। इसके विकास में प्रमुख बाधाएँ क्या हैं? 20
4. भारत की नवीनतम औद्योगिक नीति का आलोचनात्मक परीक्षण कीजिए। 20

भाग-ग

5. उदारीकरण के बाद से भारत में विदेशी व्यापार की संरचना में आए परिवर्तनों पर चर्चा कीजिए। क्या इससे देश के भुगतान संतुलन की स्थिति में सुधार हुआ है? 20
6. बहुराष्ट्रीय निगमों को परिभाषित कीजिए। भारतीय अर्थव्यवस्था पर बहुराष्ट्रीय कंपनियों का क्या प्रभाव है? 20

भाग-घ

7. भारत में मुद्रास्फीति के कारणों और परिणामों पर चर्चा कीजिए। 20
8. भारत की मौजूदा कर संरचना पर एक विस्तृत आलोचनात्मक टिप्पणी लिखिए। 20